

„EMMA”
„EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért Alapítvány
2090 Remeteszőlős, Banka u. 24.
kapcsolat@magyarmuemlek.hu
<http://magyarmuemlek.hu>
Tel.: 36-30-2113182

Árpád-kori emlékeink Nyugat-Dunántúlon II. (Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala, Burgenland)

Épített emlékeink ápolásáért és a műemlékvédelem
elismeréséért tenni akarók adójának 1%-át
fölhasználva
válogatta, fotózta és szerkesztette
az „EMMA” Elfelejtett Magyar Műemlékekért
Alapítvány 2024-ben.
Köszönjük a támogatást
az Ikontent Digital Europe Kft. munkatársainak.

Árpás

Az 1251 előtti premontrei apátság-
gi templom bélétes, gótizáló kapuja
előugrik a falsíkból. Nyugati tornyain
román ikerablakok, az egyikén csúcs-
ívessé alakítva. Keresztboltozatos
szentélyében háromkaréjos szentség-
fülke. A boltívek áldozó kezét formáló
zárókőben futnak össze. A XVIII. sz.-
ban részben barokkosították. Sekrestyéje eredeti.

Celldömök-Pördömök

szentély falán gótikus freskótöredékek láthatók.

A XII. századi, kék kőből
épült bencés apátság-
gi templomot 1252-ben gótikus
stílusban átalakították. A
szentély, melyet a XIV. szá-
zadban sokszögesítettek,
valamint a torony még áll. A
torony alja XII. századi. A

Csempeszkopács

Az 1250 körül épült templom félköríves
szentélyének apostol-freskói XIII., a né-
pies falfestmények XVII. századiak. Nor-
mann díszítésű, fűrészfogas déli kapuja
(timpanonjában a bárány két madárral) a
sárkányos fejezetű oszloppárral, továbbá
az ablakok és az ívsoros párkány eredeti-
ek. A torony az 1270-es években épült.

Csáva (Burgenland)

A valószínűleg a XII. sz. végén épült,
torony nélküli, félköríves szentélyű
templom északi oldalához sekres-
tye csatlakozik. Bejárata délen nyílik.
Ugyanitt három, utólag megnagyobbít-
ott ablak van. Az apszis déli ívén két
román stílusú, tölcserés résablak. A
negyedgömb boltozatú szentély falán
XIII. sz.-i freskók.

Lébény

A XIII. sz. kezdetekor épült
kéttornyú, bazilikás fölépítésű
templomnak díszes, bélétes
nyugati fő- és déli oldalkapuja
van. Tornyain iker- és hárm-
asablakok. Belsejében féloszlo-
pos pillérekötegek, kehelyalakú,
leveles oszlopfejekkel. A tor-
nyok alatti keresztboltozat eredeti, de a dongaboltozat már
a XIX. sz.-i restaurálás idejéből való.

Meszlen

A XIII. sz.-ban, későromán stílusban épült templomot
a XVIII. sz.-ban részben barokko-
sították. A hajó déli oldalán, vak-
árkádok között, három tölcserablak
fölött lombard ív. A kapu külső bél-
lete és a diadalív már enyhén csúcs-
íves. Belül íves ülőfülkék. A XIV.
sz.-i falfestéseket részben későre-
neszansz freskómaradványok fedik.

Nagygeresd

A XIII. sz. első felében épült, félkör-
íves szentélyű román templomot a XIV.
sz.-ban gótizálták. A bejárat két oldalán
kifelé és befelé tölcserés, belül félkör-
íves, kívül enyhén csúcsíves záródású
ablakok. A diadalív szintén enyhén csúcs-
íves. Szentélyében gót pasztofórium.
A falképek részben a XV., részben (kint
és bent) a XVIII. sz.-ból származnak.

Nagylózs

A kápolna szentélye román (XIII. sz. ele-
je), hajója és tornya gót (XV. sz.). Egy-
szerű, déli kapujának bélétes kőből
faragott fej. A kapu fölött három tölcse-
res, északon két, csak kifelé szűkülő rés-
ablak. A tetőből kiemelkedő, hatszögletű,
kis tornyán csúcsíves gót ablakok. A teljes
falazat szabálytalan kőlapokból, halszálla-
kötéses technikával épült.

Pannonhalma

A X-XIII. sz.-i eredetű bencés főapát-
sági templomot a XV. sz.-ban gótikussá
alakították, a XVIII. sz. elején pedig
átépítették és bővítették. Legrégebbi
formájában megmaradt részei a (mára
bevakolt) körítőfal, a főszentély falai és
pillérekötegei, az altemplom oszlopai és
keresztboltozata.

Pápoc

A XII. és XIII. sz. fordulóján körül, faragott kőből épült,
négykaréjos, kétszintes temetőkápol-
na mindkét szintjének román stílusú
keresztboltozata eredeti. Az emelet
középrésze felett nyolcszögletű, ikerab-
lakos laterna. Az alsó szint boltozatának
bordáin geometrikus, gótikus falfestés.
Alul három, felül négy oltárfülke. A déli,
bélétes kapu a XVIII. sz.-i helyreállítá-
skor ismeretlen helyről került mostani
helyére.

Sopron - pihenőkereszt

A Balf felé vezető úton, a város hatá-
rában hasábos alapon álló, kőpadokkal
körülvett útszéli lámpást a XIII.
sz.-ban emelték. Valamennyi oldalán
féloszlopos törzs, az elülsőben csúcsos
fülke. A felső, háromnyílásos, gúla-
tetős tabernákulum már XVII.sz.-i.

Sopron - Sopronbánfalva

A XII. sz.-ban, faragott kő-
ből épült román stílusú hajó
a XIV-XV. sz.-ban bővült
keresztboltozatos, gót zen-
téllyel és gót ablakos kő-
toronnyal. Belsejében román
(XII. sz.) és gótikus (XIV.
sz.) falképek, koragót ke-
resztelömedence és közép-
kori falazott szószék.

Sopron - Szt. Jakab kápolna

A Szt. Mihály templom mellé, a
temetőben a XIII. sz. közepén
román-koragót stílusú csont-
házat építettek. Nyolcszögletű
hajójához háromoldalas kis
szentély csatlakozik. Enyhén
csúcsíves, bélétes kapujának
orommezéjében román stílusú
dombormű. Körötte néhány régi sír a XVII. és a XVIII. sz.-ból.

Sopron - Ózsínagóga

Az 1300 körül épült román-koragót épületegyüttest (zsina-
góga, mikve, női imaház) a XVI - XVIII. sz.-ban többször
átépítették. A közepén álló
hatszögletű tóraolvasó asztal
alapja eredeti. Keleti falában
gazdag díszítésű, kőkeretes,
timpanonos Áron-fülke. Nyuga-
ti falában keskeny, vízszintes
résablakok nyílnak az asszony-
zsínagógába.

Sopronhorpács

A XII-XIII. sz.-i templomot
többször átépítették, így a román
és koragót jegyek mellett a ba-
rokk és a XX. sz. is fölfedezhető
mai formáján. Aránytalanul nagy,
gazdag, faragványos, bélétes ka-
puja a tatárjárás után készült.
A déli homlokzaton árkádok nyomai, melyek hajdani mellék-
hajóra utalnak. A szentélyen enyhén csúcsíves, gömbdíszes
ablakok. Belül román oszlopkötegek.

Velemér

A XIII. sz. második felére datált,
későromán-koragót templom ívsoros
párkányának végein bűnököt megjele-
nítő, emberarcú gyámkövek. A gazdag
belső festést az ablakokon a különbö-
ző időpontokban beáramló fény figye-
lembevételével Aquila János készítet-
te 1377-78-ban. Őnarcképe, amely az első szignált őnarckép
a világban, a szentélyben látható.

